

Діяльність психологічної служби у позашкільних навчальних закладах

ПЛАН

1. Основні завдання та мета діяльності психологічної служби позашкільного навчального закладу.
2. Пріоритетні напрями роботи психологічної служби позашкільного навчального закладу.
3. Права та обов'язки психологів психологічної служби позашкільного навчального закладу.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТЕМИ

Позашкільний навчальний заклад,

творчі здібності,

обдарованість (спеціальна, загальна),

творча діяльність,

етапи творчого процесу, наукові секції МАН,
творчі групи,

Я-концепція, талант, психологічний супровід,
міжособистісне спілкування, лідерство,
психологічна експертиза,

інструктивно-методична робота.

Використана та рекомендована література:

- 1. Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту / Міністерство освіти і науки України. Інформаційний збірник. – К., 2001.**
- 2. Коробко С. Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами: Методичний посібник. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 416 с.**
- 3. Конвенція про захист прав та гідностей людини у зв'язку з використанням досягнень медицини та біології: Конвенція про права людини та біомедицину. — ETS — Коротка інформація щодо діяльності системи центрів соціальних служб для молоді // Практична психологія і соціальна робота — 1999. — № 7. — С. 9 - 15**
- 4. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В.І. Бондаря; упорядк. О.Я. Митник. – К.: Початкова школа, 2011. - 384 с.**
- 5. Овчарова Р.В. Справочная книга школьного психолога. – М : Педагогіка, 1993. - 280 с**

6. Панок В.Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку. Монографія. – Чернівці: Технодрук, 2010. – 486с.

7. Максименко С.Д., Ільїна Т.Б. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога // Практична психологія та соціальна робота. — 1999. — № 1. — С. 2-6.

8. Музика О.Л. Розвиток у дітей здібностей та обдарованості у позашкільних навчальних закладах. Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів: Зб. матеріалів наук.-практ. конф. Кол. авт. К.: 2006. – С.122.

9. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці. – К.: Знання, 1989. – 48с.

10. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1996. – С.11.

**Позашкільні навчальні заклади
можуть бути комплексними та
профільними**

Комплексні позашкільні навчальні заклади організовують роботу з вихованцями, учнями і слухачами за різними напрямками позашкільної освіти (художньо-естетичним, туристсько-краєзнавчим, еколого-натуралістичним, науково-технічним, дослідницько-експериментальним, фізкультурно-спортивним або спортивним, військово-патріотичним, бібліотечно-бібліографічним, соціально-реабілітаційним, оздоровчим, гуманітарним). До комплексних позашкільних навчальних закладів належать палаци, будинки дітей та юнацтва, центри дитячої та юнацької творчості.

Профільні позашкільні навчальні заклади організовують роботу за певним напрямом позашкільної діяльності. До профільних позашкільних навчальних закладів належать *центри, клуби туристсько-краєзнавчої, науково-технічної, еколого-натуралістичної, спортивно-оздоровчої, художньо-естетичної творчості, військово-патріотичного спрямування, станції юних туристів, натуралістів, техніків, школи мистецтв, початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади, дитячо-юнацькі спортивні школи, оздоровчі заклади, туристські бази.*

Форми організації позашкільної освіти

Позашкільна освіта здійснюється диференційовано відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців, учнів і слухачів з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах: заняття, гурткова робота, клубна робота, урок, лекція, індивідуальні заняття, конференція, семінар, читання, вікторина, концерт, змагання, тренування, репетиція, похід, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, майстернях, теплицях, на науково-дослідних земельних ділянках, сільськогосподарських та промислових підприємствах, на природі та в інших формах, передбачених статутом позашкільного навчального закладу.

Мета психологічної служби позашкільного закладу : створення сприятливих соціально-психологічних умов для розвитку творчої особистості дитини на різних вікових етапах.

Завдання психологічної служби позашкільного навчального закладу :

- підвищення рівня психолого-педагогічної культури всіх учасників навчально-виховного процесу: гуртківців, педагогів, батьків;
- забезпечення психологічного комфорту у позашкільному навчальному закладі;
- виявлення і цілеспрямований розвиток творчих здібностей дітей в обраній сфері діяльності, надання їм допомоги у професійному самовизначенні;
- збереження психічного здоров'я суб'єктів позашкільного навчального закладу;
- надання необхідної психологічної допомоги дітям у розв'язанні певних життєвих і навчальних проблем тощо.

Психологічна служба позашкільного закладу здійснює свою роботу у таких напрямках:

Превентивна діяльність і створення психолого-педагогічної системи роботи щодо збереження та зміцнення здоров'я вихованців. Особлива увага надається профілактиці ВІЛ/СНІДУ.

Психологічна діагностика стану розвитку особистості гуртківців з метою виявлення їхніх інтересів, нахилів, здібностей.

Пріоритетні напрями роботи психологічної служби позашкільного навчального закладу.

Консультативно-методична робота з дітьми, керівниками гуртків, студій, секцій, адміністрацією закладу, батьками й родичами гуртківців, усіма зацікавленими особами та установами. Формами названої роботи є зустрічі, бесіди, індивідуальні та групові консультації, наради, психолого-педагогічні консилиуми, конференції, лекції, дискусії тощо.

Психологічне консультування дітей, батьків, керівників гуртків і позашкільних закладів з метою ефективного проведення психологічної роботи з дітьми, надання їм методичної допомоги у самопізнанні, самоорганізації, творчому самовираженні та самовдосконаленні, подоланні негативних наслідків для їхньої особистості несприятливих умов довкілля.

Робота з дітьми у спеціально організованих гуртках психологічного профілю. Наприклад, “Юний психолог”, “Я- лідер” тощо.

Психологічна просвіта, яка передбачає популяризацію психологічних знань серед дітей і підлітків, членів педагогічного колективу, батьків, представників громадськості. Ця робота може проводитися через підготовку і випуск стіннівки, буклетів, газет, через засоби масової інформації району тощо.

Інструктивно-методична робота, яка полягає в розробці методичних матеріалів – розвивальних, корекційних і реабілітаційних програм, рекомендацій для педагогів і батьків, пам'яток з організації психолого-педагогічної допомоги дітям, керівникам гуртків, батькам з урахуванням конкретних умов виховання та проблем гуртківців.

Психологічна експертиза – психологічна оцінка тематичних планів, програм гурткової роботи, нових педагогічних технологій, методів розвитку особистості дитини, певних навчальних посібників, дидактичних матеріалів тощо.

Корекційно-розвивальна робота з дітьми, що потребують особливої педагогічної уваги. До таких категорій відносяться діти, що схильні до правопорушень, відзначаються Інтернет-залежністю, схильні до вживання алкоголю. Цей напрямок застосовується також і до обдарованих дітей, оскільки вони також потребують підвищеної психолого- педагогічної уваги.

Соціально–психологічна реабілітація і профілактика. Виявлення, попередження та подолання різних психічних відхилень унаслідок дії несприятливих факторів навколишнього середовища. Психогігієна, психопрофілактика та психотерапевтична робота з метою забезпечення повноцінного психічного розвитку дитини.

Працівник психологічної служби позашкільного навчального закладу має право:

- отримувати інформацію, яка міститься в документах закладу, шкіл, вищих інстанцій системи освіти та інших установ;
- формулювати конкретні плани й завдання роботи з дітьми та дорослими, вибирати пріоритетні напрями, форми і методи роботи, які впливають з професійних можливостей і цілей психологічної служби;
- не виконувати ті види діяльності, які суперечать завданням психологічної служби та Етичному кодексу психолога;
- вимагати від керівництва створення умов для виконання професійних обов'язків;
- звертатися до відповідних органів управління освітою, державних та громадських установ з питань захисту своїх професійних інтересів, підвищення фахової кваліфікації, поліпшення роботи психологічної служби.

У своїй діяльності працівник психологічної служби позашкільного навчального закладу зобов'язаний:

- керуватися передусім інтересами дитини, необхідністю її повноцінного психічного розвитку як особистості та її психологічно-педагогічного захисту від впливу різноманітних негативних факторів;
- спиратися на чинні закони, директивні документи та нормативні акти, які стосуються його професійної діяльності;
- документально фіксувати основні види своєї роботи, які здійснюються ним у позашкільному закладі;
- відвідувати заняття гуртків, виховні заходи позашкільного навчально-виховного закладу, попереджаючи про це адміністрацію тощо.